

Helsingin vammaisneuvoston kokous (8/2023)

Aika: Tiistai 10.10.2023 klo 13.32–16.03.

Paikka: Kaupunginhallituksen sali, kaupungintalo 3. krs.
Osoite: Pohjoisesplanadi 11–13, Helsinki.

Osallistuvat jäsenet:

Valtuustoryhmien edustajat:

Sirpa Puhakka	puheenjohtaja (Vasemmisto)
Kristiina Karhos	(Vihreät)
Jari Mönkkönen	(Kok.)
Eva-Maria Asukas	(SDP)(etäyhteys)
Marko Joensuu	(PS)

Yhdistysten edustajat:

Taru Reinikainen	Helsingin Kuuloyhdistys ry (etäyhteys)
Juhani Kaasinen	(varajäsen) Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry
Markku Poikela	Helsingin Invalidien Yhdistys ry
Sari Sepponen	(varapuheenjohtaja) Kehitysvammatuki 57 ry
Ari Österberg	Helsingin ja Uudenmaan Neuroyhdistys ry
Sirpa Halmela	Pääkaupunkiseudun Hengitys ry
Mikko Remes	Helsingin Reumayhdistys ry
Päivi Seila	Mielenterveysyhdistys HELMI ry (etäyhteys)
Peppi Santaniemi	Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr
Susanna Haapala	Kynnys ry

Kaupungin toimialojen ja keskushallinnon pysyvät asiantuntijat:

Mari Silvennoinen	(varaedustaja) Kasvatus ja koulutus
Satu Tarula	(varaedustaja) Kaupunkiympäristö (etäyhteys)
Tiina Larva	Kulttuuri ja vapaa-aika
Jonna Weckström	Sosiaali- ja terveystoimi
Mauno Rönkkö	Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat:

Titta Reunanen	kumppanuuspäällikkö, kaupunginkanslia
Marja Säikkä	asiantuntija, kaupunginkanslia, vanhusneuvoston sihteeri
Pirkko Excell	erityissuunnittelija, Sotepe:n osallisuus ja vuorovaikutus

Vammaisneuvoston sihteeri:

Tiina Lappalainen	asiantuntija, kaupunginkanslia, kumppanuustiimi
-------------------	---

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Sirpa Puhakka toivotti osallistujat tervetulleiksi ja avasi kokouksen klo 13.32.

2. Osallistujien toteaminen

Osallistujat esittäytyivät.

3. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

4. Muistion hyväksyminen

Edellisen 5.9. kokouksen [muistio 7/2023](#) on lähetetty 15.9. vammaisneuvostolle ja liitetty [vammaisneuvoston verkkosivuille](#). Muistio hyväksyttiin ja merkittiin tiedoksi. Valittiin muistion tarkastajiksi Sirpa Halmela ja Marko Joensuu.

5. Vammaisneuvoston kirjeluonnos Länsisataman saattoliikenteestä
Vammaisneuvo hyväksyi työvaliokunnan valmisteleman kirjeen, jossa Helsingin vammaisneuvosto kiinnittää Helsingin Satama Oy:n hallituksen jäsenten ja matkustajaliiketoiminnan johtaja Kai Takolanderin [huomiota Länsisataman saattoliikenteen parantamista vaativaan tilanteeseen](#), ja pyytää saada vastauksen.
6. Toimialojen ajankohtaiset
Toimialojen asiantuntijat kertovat ajankohtaiset terveiset kaupungin toimialojen valmistelussa olevista ja päätöksentekoon tulevista asioista, joilla on yhdyspintaa vammaisneuvoston kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen (Kasko) toimialalta

Mari Silvennoinen totesi, että Helsinki on Kasvun paikka -strategiassaan sitoutunut siihen, että Helsinki on yhdenvertainen paikka oppia. Kaupunki (Kasko) on osallistunut opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaan Oikeus oppia -kehittämishjelmaan. Yksiköistä nousseita kehittämiskohteita on tuettu muun muassa palkkaamalla projektisuunnittelijoita alueelliseen työhön, tuen vaikuttavuuden arviointi, (miten oppimisen tuki on vaikuttanut), käsikirjojen laatiminen tukimuodoista, sujuva siirtymä perusopetukseen sekä koulujen ja esiopetuksen yhteinen Yhdessä oppimisen -suunnitelma. Kehittämistä tehdään yhdessä esi- ja alkuopetuksen kanssa. Perusopetuksen kouluissa työskenteli muutosagentteja koulujen kehittämistyön tukena. Kehittämishjelmassa on tehty opettajille pedagogisen osaamisen tueksi materiaalia.

Valmistelussa on opetushallituksen rahoitushaku (15 milj.) ammatillisen ja lukiokoulutuksen oppimisen tuen kehittämiseen. Valtakunnallisena tavoitteena on yhtenäisen opinpolun kehittäminen. Rahoitusta voi käyttää mm. ammatillisen koulutuksen ja lukion opiskelijoiden varhaisen tuen tunnistamiseen, lisähenkilöstön palkkaamiseen, henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja tukijärjestelmien kehittämiseen. Kaskon edustajille kannattaa esittää ajatuksia, toiveita, ideoita ja vihjeitä, joita hankkeen valmistelussa kannattaa ottaa huomioon. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus Telma ei ole tässä avustuksessa mukana.

Vammaisneuvoston joulukuun kokoukseen on tulossa käsittelyyn esittely oppivelvollisuuden laajentumisen toteutumisesta Helsingissä. Oppivelvollisuuden laajentumisessa tarvitaan yhteistyötä Sotepe:n ja vammaispalvelujen kanssa, jotta oppimisen tuki jatkuu toiselle asteelle. Vammaisneuvosto toivoi joulukuun esittelyyn esim. tilastotietoa opinnoista ulos jääneistä ja opintonsa keskeyttäneistä.

Kaupunkiympäristön (Kymp) toimialalta

Satu Tarula kertoi, että kaupungin monialainen liikenneturvallisuustyöryhmän työ on käynnistynyt (pj. Anni Sinnemäki). Liikenneturvallisuusohjelmassa on esteettömyys huomioitu ilahduttavasti. Työryhmän yhteyshenkilö on Roni Utriainen Kymp:issä.

Kaupungin kaavoituksen ammattilaisille 11.10. järjestetyn Kaavakoulun aiheena oli Esteetön kaupunki, jossa Pirjo Tujula Kympistä kuvasi, kuinka kaikille toimivaa kaupunkia voidaan suunnitella ja toteuttaa, Ira Verma Aalto-yliopistosta kertoi, miten esteettömyys näkyy julkisten tilojen ja ulkoalueiden suunnittelussa ja Tiina Lappalainen Kaupunginkansliasta avasi, millaisia tarpeita ja toiveita ikääntyneillä ja liikkumis- ja toimimisesteisillä kaupunkilaisilla on, jotta eläminen ja liikkuminen kaupungissa olisi miellyttävää ja turvallista.

Itäkeskuksen Raide-Jokerin päätepuskiltä reitti Näkövammaisten liiton toimitalo liirikseen on käyty läpi Näkövammaisten liiton ja Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaisten kanssa. Jokaiselle suojatielle asennetaan äänimajakat mikä oli näkövammaisten järjestöjen toive. Osa äänimajakoista toimii akuilla, koska sähköä ei voida vetää kaikkiin pylväisiin. Olemassa olevien suojateiden esteettömyys paranee myös ohjaavien noppakiviraitojen avulla.

Näkövammaisten järjestöjen edustajille järjestetään esteettömyyskävely pysäkkien ohjausraidoista 7.11.2023 Kalasataman pysäkillä, että Raide-Jokerin pysäkkien ohjausraidan materiaali olisi toimiva.

OmaStadin ehdottamisvaihe on 2.–15.10. ja kaupunkilaiset voivat laittaa ehdotuksia omastadi.hel.fi -verkkosivuille. Omastadin yhteyshenkilöt kaupunkiympäristön toimialalla ovat projektinjohtajat Belinda Barbato ja Nina Mouhu.

Uutta Kaakkois-Helsinkiä verkkotilaisuus 1.11.2023.

Satu Tarula suositteli, että kaupunkiympäristön kehittämisestä kiinnostuneiden vammaisneuvoston jäsenten ja varajäsenten kannattaa tilata noin kerran viikossa julkaistava [Suunnitelmavahti](#) omaan sähköpostiin.

Kulttuurin ja vapaa-ajan (Kuva) toimialan

edustaja Tiina Larva kertoi toimialan palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteistä: Parhaillaan kartoitetaan nykytilannetta ja suosituksia, joilla kehitetään toimenpiteitä moninaistaa kulttuuripalvelujen sisältöjä ja tarjota koulutusta henkilöstölle. Toimenpide-ehdotukset menevät johdon päätettäväksi. Moninaisuus ymmärretään helposti vain kielen, etnisyyden ja sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuudeksi, jossa on hyvin vähän sisältöä vammaisuuden moninaisuudesta, pitkäaikaissairauksista tai neurokirjosta. Kulttuuripalvelujen sisällöissä esitetään (representoidaan) moninaisuutta ja kunnianhimoisena tavoitteena on vaikuttaa siihen, että yhteistyökumppaneina ovat myös itse moninaiset taiteen tekijät.

Yhdenvertaisuuden toimenpiteenä on päivittää kaupungin tilojen varaamisen Varaamo-palvelussa tietoja tilojen esteettömyydestä. Reittitieto johdattaa tilan ovelle, lisäksi tarvitaan päivitettyä esteettömyystietoa myös tilan esteettömyydestä. Myös nuorisopalveluissa halutaan päivittää tilojen esteettömyystiedot.

Kuva-toimialan tiloihin kehitetään myös turvallisemman tilan ohjeita. Tavoitteena on tehdä vähintään 20 toimipisteessä ohjeet henkilöstölle ja asiakkaille. Asiakkaiden ohjeet on tehty tähän mennessä Yrjönkadun uimahallissa, keskustakirjasto Oodissa ja useissa nuorisotaloissa.

[Liikuntapalveluissa](#) on valmisteltu kaupunkitasoiset aikuisten liikuntapalvelujen tasosuositukset, jotka selkeyttävät henkilöstölle ja asiakkaille millaista toimintaa ja kuinka rasittavaa liikunta sisältää ja kuinka hyvin kukin liikuntamuoto soveltuu henkilöille, joilla on alentunut toimintakyky. Tässä ei ole mukana erityisliikunta.

Kaupungin (sotepen rahoitus) Kestävän kasvun -hakkeen Kuvan-osahankkeessa (projektihenkilö rekrytoitu) luodaan monialainen palvelukonsepti, jolla parannetaan heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien kaupunkilaisten ohjausta sotepe:n palveluista kaupungin ja järjestöjen hyvinvointia ja terveyttä (hyte) edistäviin palveluihin. Hyte-palvelujen johtamisessa ihmiset ja verkostot on jaettu ikäryhmittäin: lapset, nuoret, aikuiset, työikäiset, ikääntyneet. Kuva-toimialan hyte-

toimenpiteissä on havaittu, että ikäryhmäjaottelun mukaiset mittarit eivät tunnista moninaisuutta ikäryhmien sisällä ja monialaiset tarpeet jäävät helposti huomiotta.

Käydyssä keskustelussa vammaisneuvosto kysyi erityisuimakortin saamiskriteereiden muutoksen käsittelyn aikataulusta. Lisäksi nostettiin esiin, että kaikissa eri ikäryhmissä tulee ottaa huomioon läpäisyperiaatteella moninaisuus, liikunnassa vaativat erityishuomiota vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten tarpeet, että he voivat käyttää samoja palveluja. Tarvitaan esimerkiksi lämpimän veden altaita ja mukautettua soveltuvaa liikuntaa, jota myös yhdistykset järjestävät. Vammaisneuvosto nosti esiin myös esteettömien sisä- ja ulkokuntosalien kehittämisen ja lisäämisen tarpeen sekä kaikkien tarpeen harrastaa liikunta oman ikätason ryhmässä. Liikunnan tasosuosituksissa kannattaisi huomioida myös soveltavan liikunnan ryhmät, myös toimintakyvyltään rajoitteinen ihminen voi olla aktiivinen, joka liikkuu niin paljon kuin pystyy.

Sosiaali-, terveys- ja pelastus (Sotepe) toimialan

edustaja Jonna Weckström kertoi, että vammaistyössä valmistellaan henkilökohtaisen avun työnantajien, jotka eivät kuulu henkilökohtaisten avustajien työnantajaliitto Hetaan, että heidän tuntipalkkansa korotettaisiin Hetan ja JHL:n tekemän sopimuksen A-palkkaluokan tasolle. Palkkaluokan korottaminen valmistellaan joko lautakunnan tai toimialajohtajan päätettäväksi.

Kuljetuspalvelujen omavastuuosuuksien laskutus elokuun muutoksen jälkeen on suurimmalta osin toteutettu, pieni osa asiakkaista on saanut virheellisen laskun, joka korjataan hyvityslaskulla ja uudella laskulla. Kokouksen jälkeen on selvinnyt, että Apotin virhetyöjonoon on jäänyt jonkin verran laskuja, jotka eivät ole lähteneet asiakkaille. Asiaa selvitetään nyt aktiivisesti. Työ- ja opiskelumatkoissa laskutus on kuukausikohtainen, vapaa-ajan matkoista laskutetaan matkasuoritteiden perusteella.

Vammaistyön kokonaiskehittäminen etenee sote-uudistuksen ja vammaispalvelujen tuotantotapa-analyysin mukaisesti. Toinen vammaissosiaalityön päällikkö aloittaa lokakuussa, valmistellaan moniammatillisten tuen yksikköä ja vammaistyön kokonaisuuden ja johtajan nimike muutetaan vammaispalveluiksi vuoden 2024 alussa. Vammaisten sosiaalityön työpisteitä tiivistetään: vammaistyön eteläinen toimipiste muuttaa Kalasatamasta sekä Itäkadun perhekeskus muuttavat Kallion virastotaloon. Vammaispalvelujen sosiaalityöntekijöitä on saatu rekrytoitua.

Sotepe-toimialan muutosohjelma hyväksyttiin elokuussa sotepe-lautakunnassa ja tarkempia palvelujen sopeutumistoimenpiteitä vielä valmistellaan. Vammaistyön kannalta vammaisneuvoston tekemä työ edistää kaupungin esteettömyyttä ja tiedon saavutettavuutta ovat tärkeitä.

Keskustelussa vammaisneuvosto piti hyvänä, että myös henkilökohtaisen avun järjestäytymättömien työnantajien avustajien palkkatasoa nostetaan, mikä helpottaa avustajien rekrytointia. Samalla olisi hyvä huomioida samalla tavalla kuin Hetan sopimuksessa estää ensimmäisen avustajan palkaton sairaspäivä, etteivät avustajat tule sairaana töihin henkilöille, jotka ovat suuremmassa riskissä sairastua. Tuotiin esiin myös, ettei kuljetuspalvelujen laskuja ollut tullut, ja että asiakkaille tulee hankaluuksia, kun työmatkojen kuljetukset myöhästyvät tai menee väärään osoitteeseen. Vaikeuksia koetaan myös inva-auton saamisessa Ilta-yöaikaan, jos ajossa on vain yksi inva-auto, samoin koettiin, että tolppalupaa on vaikeampi saada kuin aiemmin. Vammaisneuvosto toivoo, että kuljetuspalveluja kehitetään

kattavammin ja pitkävaikutteisemmin, kuin yksittäisten palautteiden antamisen perusteella. Usealle vammaispalvelujen asiakkaalle palautteen antaminen on vaikeaa.

Kaupunginkanslian terveiset

Mauno Rönkkö kertoi, että ajankohtaista on kaupungin talousarvion laatiminen, jossa meneillään on yhteensovitusvaihe, lokakuun lopulla ryhmien väliset neuvottelut ennen kuin kaupunginhallitus käsittelee budjettia marraskuun alun kokouksissa. Talousarvio laaditaan toimialakohtaisesti karkeammalla tasolla, jossa ei oteta kantaa yksittäisiin palveluihin ja asioihin. Sotepe:n toimiala on erillisenä, jota valtio rahoittaa, eikä rahoitukseen voi vaikuttaa. Kustannustason muutos on jäämässä aiemmin ennakoitua pienemmäksi, joka on vaikuttanut myös rahoitustasoon. Sotepe-lautakunta päättää rahoituksen kohdentamisesta tarkemmin toimialan sisäisesti vuoden lopulla käyttösuunnitelman tulosbudjettivaiheessa.

7. Edustajan ja varaedustajan valinta

Vammaisneuvosto valitsi Helsingin kuljetuspalvelujen asiakasyhteistyöryhmään vammaisneuvoston varsinaiseksi edustajaksi Jan Huopainen ja varaedustajaksi Markku Poikela.

8. Vammaisneuvoston toimintakauden 2023–2025 suunnitelma

Vammaisneuvosto kävi keskustelun ja hyväksyi [vammaisneuvoston toimikauden syksy 2023 – kevät 2025 suunnitelman](#).

Vammaisneuvosto keskusteli vammaisneuvoston toimintakäytännöistä. Seurataan tilannetta, antaako kaupunginhallitus ohjeen kokoontua vain läsnäolokokouksiin vai onko tulossa rajoitus jatkaa hybridimallilla joulukuun alussa. Iltakoulut toteutetaan etäyhteydellä.

Vammaisneuvosto tarkensi ja hyväksyi [syksyn 2023 suunnittelukalenterin](#).

FCG:n järjestämään vammaisneuvostojen koulutukseen 9.–10.11. osallistuvat: Susanna Haapala, Sari Sepponen, Sirpa Puhakka, Sirpa Halmela, Mikko Remes ja Tiina Lappalainen 9.11.

9. Muut asiat

Ei ollut.

10. Tiedotusasiat

Vammaisneuvoston jäseniä pyydettiin lähettämään kommentteja lasitettujen katuterassien sopimuskauden luonnoksesta sihteerille 20.10. mennessä.

Kysyttiin vammaisneuvoston jäsenten kiinnostusta osallistua 7.11. klo 9–11 Kalasatamasta-Pasilaan ratikkahankkeen pysäkin esteettömyyskävelyille Junonkadun pysäkillä, jonne on jo osallistumassa näkövammaisten järjestön edustajia.

Erityisuimakorttiryhmä on valmistellut kulttuurin ja vapaa-ajanlautakunnalle esityksen erityisuimakortin myöntämiskriteereiden muutoksesta. Esitys on menossa 31.10. lautakunnan kokoukseen, jonka esityslista tulee julki 26.10.

Vammaisneuvosto perehtyy esitykseen ja työvaliokunta reagoi esitykseen.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti toimialojen edustajia hyvistä esittelyistä, hyvästä keskustelusta ja keskusteluun varatusta ajasta, ja päätti kokouksen klo 16.03.

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja
sirpa.puhakka(a)pp2.inet.fi

Tiina Lappalainen
sihteeri, asiantuntija
tiina.lappalainen(a)hel.fi

Kokouksen muistion tarkastivat

Sirpa Halmela

Marko Joensuu

Liitteet: Vammaisneuvoston edellisen [kokouksen 5.9. muistio](#)
Vammaisneuvoston [kirje Helsingin Sataman](#) hallituksen jäsenille
Helsingin vammaisneuvoston [toimintakauden 2023–2025 suunnitelma](#)
Vammaisneuvoston [suunnittelukalenteri syksy 2023](#)